

*Päihtyneet legioona hurtat
ympäriinsä hyppäs.
Viattoman Everestin kaulaan
nuoran silmukan lykkäs.*

*Herrain hurtat palvelijansa
kokoon vihdoin haali.
Neljänkymmenen vuoden tuomiot
uhreillensa laati.*

*Californiasta muodostettiin
Siperia tuplajuulle.
San Quentin vankilassa ei
kohta ole tilaa muille.*

*Sacramentosta ja Eurekaista
niitä sinne kuljetellaan.
Pimeissä vankilan rotkoissa
niitä siellä kidutetaan.*

MATKAMME VIIPURIN VALLOITUKSEN JÄLKEEN

(Kirj. Punakaartin Päälikkö.)

KUN saimme määräyksen perääntyä Antrean rintamalta 25 p. huhtik., perääntymme Viipuriin, jonne oli jo kova pommitus Papulasta ja Kelkkalasta päin, johon meikäläiset vastasivat. 26 p. valkokaarti osasi Kolikkoinmäen pattereilta ampua Venäjän aikaisen ruutivaraston, joka sai aikaan suurta vahinkoa kaupungille särkien ikkunoita suurimmalta osalta kaupunkia.

Majoitus paikkani oli Sorvalin kasarmilla, josta menin 27 p. rintamapäällikköiden kokoukseen vanhaan linnaan, missä keskusteltiin päällikköiden pakenemisesta. Olimme kuitenkin pakoitetut keskeyttämään kokouksen, sillä valkoset pommittivat ankarasti linnaa joka suunnalta. Lopulta tuotiin tieto koukselle, että meidän tykkimme ovat vajonneet ollen ne pirstaleina ja miehet kaatuneet. Silloin komennettiin kaikki ulos. Tultuani ulos siepasin polkupyöräni lähtien kiivaasti ajamaan. Vaan tuskin olin ehtinyt ulos pihasta, kun noin 2 — 3 jalan päässä minusta räjähti kranaatti lyöden minut melkein tainnoksiin ja särkien takinmaisesta pyörästäni 6 pinnaa ja mutasuojan. Yritin takaisin Sorvaliin. Linnan edustalla rillasi shrapnellit putoillen ilmasta kuin rankka raesade. Saavuttuani Sorvalin kasarmille, ilmoitin tovereille, mitenkä olimme pakoitetut keskeyttämään kokouksemme.

Alex Modig, Oscar Häkkinen, Ida Korhonen, Hanna Häkkinen, vaimoni Helenena ja minä lähdimme Haminan tietä ja poikkesimme Suur-Merijoen hoviin. Kiinnitin Amerikan lipun käsivarteeni mennessä isännöitsijältä kysymään josko saamme olla siellä jonkun päivän valloituksen takia. Hän kysyi puolueettomuuttamme, jonka vakuutin Amerikan kansalaisena. Ehdimme olla siellä aino-

astaan 10 minuuttia kun valkosia tuli Hovinmaalta päin hoviin, vaan onneksi sivuuttivat sen huoneen jossa olimme, joten saimme rauhassa miettiä, mitä olisi tehtävä syyttömän henkemme pelastamiseksi. Oltuamme siellä 2 yötä, pyysin Alex Modig'in ja Oscar Häkkisen pakenemaan, johon he suostuivat ja luullakseni oli se ainoa keino heille päästäkseen pois ketjun sisältä. Ollen silloilla vartioita, joutuivat he uimalla kulkemaan yli jokien, joita matkan varrella oli kolme.

He saapuivat onnellisesti kotiin, vaan Alex Modig haettiin heti seuraavana päivänä kotoaan. Kaivettuaan hänelle haudan he haavoittivat häntä ja viskasivat sitten hautaan, jonka jälkeen he vierittivät suuria kiviä hänen rinnalleen ja kasvoilleen jättäen hänet niiden alle kitumaan. Hänen vaimonsa lähti häntä hakemaan löytäen hänet noin tunnin kuluttua vielä tajuullaan, joten hän voi selittää vaimolleen asiain kulun. Hän kuoli kuitenkin myöhemmin. Oscar Häkkinen piileili 2 viikkoa kotinsa ympärillä metsässä, vaan lopulta hänetkin saivat kieryydellä. Häntä oli ensin alussa käyty joka päivä hakemassa kuitenkin löytymättä, sillä omaisensa veivät hänelle ruokaa metsään samalla ilmoittaen etsijäin käynneistä. Lopulta etsijät lopettivat käyntinsä ollen jo 2 päivää käymättä, joten Oscar luuli pääsevänsä rauhassa kotiin, vaan etsijät olivat taas tulleet joitakin minuutteja ennen häntä, joten hänelle ei ehditty lähettää tietoa ja niin hän joutui ansaan. Hänet vietiin Viipuriin, jossa ammuttiin monen muun toverin keraalla Kelkkalan hevoshaudalla heidän itsensä kaivamiin hautoihin.

Me, jotka jäämme Merijoelle, olimme siellä vielä yhden yön ja 30 p:n aamulla sanoin Idalle ja Hannalle: "Menkää vaan rauhassa valkoisten esi-

kunnasta pyytämään kulkulupaa Kilpeenjoelle." He Menivät ja saivatkin. Vaimoni Helena ja minä menimme myöskin ja ankaran kuulustelun jälkeen saimme mekin. Kulkuluvat saatuamme lähdimme Kilpeenjokea kohti, vaan minä kuitenkin erkanin heistä Juustilan ja Viipurin välillä ja menin Lavalan kautta Ylivedelle. Ylivedellä tapasin taas Helenan veljeni asunnolla, josta meitä oli kovasti haettu. Sieltä lähdin illalla pimeässä Kilpeenjoelle, jossa puhuttelin isääni ainoastaan 5 minuuttia ulkona, sisällä en käynyt missään. Saatuani vähän rahaa mukaani lähdimme heti takaisin ilman evästä ja leipäkorttia kohti tuntematonta tulevaisuutta. Pitkin metsiä tulimme takaisin Ylivedelle veljeni asunnolle ja nukuimme siellä lopun yötä sekä seuraavan päivän, nim. 1 p. toukok. sängyn alla neliömetrin suuruisessa nurkassa, sillä emme olisi ehtineet enää samana yönä tuntemattomille seuduille.

Seuraavana iltana noin kello puolikymmenen aloimme jatkaa matkaamme. Kävelimme koko yön yksityisissä, sillä oli pimeä, pääsemättä pitkällekään vaan silti jatkoimme varovasti matkaamme seuraavana päivänä ja saavuimme Tervajoelle asti. Täl-

lä matkalla saimme nähdä tien, jossa oli tapettu kolmen kilometrin matkalla yli 600 työläistä, viattomia naisia ja lapsia, jotka olivat maaseudulta lähteneet etsimään turvaa, sillä kaupungissa oli monelta koti raunioina, palkkioksi tästä saivat he uhrata henkensä. Arvaatte minkälaiset tunteet liikkuvat rinnassani astellessani tietä, jossa oli suuria verilätäköitä sekä naisten ja lasten verisiä vaatteita, sillä ruumiit oli jo edellisenä päivänä haudattu peltojen ojiin ja juoksuhautoihin. Saavuimme Säkkijärvelle, jossa olimme 14 p:ään toukokuuta.

Itse tekemäni kulkuluvan avulla sain laillisen kulkuluvan Pulsan asemalta, oikeuttaen meidät kulkemaan Kajaanin kautta Ouluun, vaan Kajaanista poikkesimme Sotkamoon, jossa olimme 2 kuukautta. Sieltä tulimme taas Kajaaniin ja kulkuluvan saatuamme läksimme Ouluun. Oulussa olimme 2 viikkoa, jolla ajalla hankin Helenalle passit ja niin lähdimme Oulusta Ruotsiin purjehtimalla pienellä kalavenheellä. Saavuttuamme Seitteen Karille tuotiin meidät takaisin Haaparannan kautta Tornioon, josta sitten lähdimme vaiherikkaalle Amerikan matkalle.

KESKUSTELUA TUOTANTO JA JAKOLAITOSTEN VALATAUKSESTA

Kirj. Frank Lampi.

KERRAN sattui keskustelu kommunistin ja I. W. W:läisen kesken siitä, että kuinka työväenluokan on vallattava tuotanto ja jakolaitokset käsiinsä.

Kommunisti: Te i. w. w:läiset väitätte, että te voitte vallata tuotanto ja jakolaitokset käsiinne yksinomaan taloudellisesti järjestäytymisen kautta. Me taas väitämme, että työväenluokka ei voi yksinomaan vallata teollisuuksia taloudellisten järjestöjensä kautta, vaan sen pitää järjestyä myöskin poliittisesti siksi, että kapitalistit eivät luovu asemastaan sovinnolla, vaan pakosta, jonka johdosta työväestön täytyy järjestyä myöskin poliittiseen järjestöön ja sen toiminnalla pakoittaa kapitalistit luopumaan tuotannon ja jaon johdosta.

I. W. W:läinen: Minkälaista poliittista toimintaa sinä tarkoitat?

Kommunisti: Minä tarkoitan aseellista toimintaa, sillä kapitalistit tukevat asemaansa aseellisella järjestöllään (sotalaitoksella) ja niin ollen meidän pitää ratkaista välimme kapitalistien kanssa aseellisesti.

I. W. W:läinen: Mikä on teidän suunnitelmanne aseelliseen kamppailuun nähden?

Kommunisti: Meidän suunnitelmamme on tehdä agitationi työtä sotilaiden keskuudessa, että he eivät ampuisi työläisiä silloin, kun me kamppailemme kapitalistiluokkaa vastaan, vaan sensijaan tulisivat työväenluokan puolelle auttamaan meitä yhteistä vihollistamme vastaan, sillä me käsitämme, että armeijat ovat kokoonpantu työväenluokan jäsenistä, jotka olosuhteiden pakottamina tänään kantavat vihollisemme aseita meitä vastaan ja jotka agitationimme vaikutuksesta voisivat salaisesti armeijassa järjestyä niin, että he silloin kun koettelemuksen hetket tulevat kääntävät pyssyinsä sinne päin minnekkä ne todella kuuluu tähdättäväksi. Ja toiseksi, Meidän on varustettava työläiset aseilla, jotka yhdessä meidän puolelle kääntyneiden sotilaiden kanssa hävittävät armeijan ja laivaston rippeet, mitkä kehoituksestamme huolimatta jäivät kapitalistien käytettäväksi.

Siitä tietysti tulee olemaan ankara kamppailu, joka tulee jättämään jälkeensä tuhoa ja verta se-